

Alena Fröhlichová: *Obraz severské mytologie a starého Severu v současné české popkultuře*

Recepce staroseverské literatury a kultury je již dlouho etablovaným vědeckým tématem. Výzkum novověkých i moderních pokusů o uchopení a zpracování staroseverských mýtů, hrdinských příběhů, ság atd. se samozřejmě zpočátku zaměřoval hlavně na výjimečné autory (Strindberg, Ibsen) a kanonická zpracování staroseverských látek (Ewaldova *Baldrova smrt*, Oehlenschlägerovy *Zlaté rohy* atd.), postupem času se však počal obracet i k populárnějším a pokleslejším formám recepce. Volba internetu jako v současné době jistě nejrozsáhlejšího média je také zcela pochopitelná, výběr tématu práce je proto naprosto oprávněný a slibuje zajímavé a překvapivé výsledky.

Problém předložené práce vidím v tom, že k žádným podobným výsledkům nedochází. Jako hlavní důvod vidím jistou „nehotovost“ textu, absenci smysluplné metodologie pro práci se shromážděným materiálem a konečně i nejasnost v otázce, k čemu by práce měla směřovat. Konkrétně:

- práce obsahuje značné množství překlepů, formálně či obsahově nedomyšlených formulací a konečkonců i věcných chyb, které prozrazují, že byla vytvářena ve značném spěchu.
- autorka používá řadu pojmů mechanicky, aniž by si předem ujasnila jejich význam a významové rozdíly mezi nimi. U práce, která se věnuje mytologii kupř. překvapí kolísání termínů mytologie, kult a náboženství, což pak vede k nesmyslným formulacím. Rozhodně třeba není pravda, že se „pohanský kult nejdéle udržel na Islandu“ (s. 3), autorka zde zřejmě má na mysli přežívání mýtů v literárním zpracování.
- totéž se bohužel týká i základních pojmů, které autorka používá ke strukturování práce, např. pojmů esoterismus a hermetismus. Autorka cituje jejich definice ze dvou sociologických publikací (s. 14-15), aniž by ale blíže osvětlila, jaký je mezi nimi rozdíl a jak je chce ve své práci používat. Převzetí termínu z vědecké publikace totiž ještě není zárukou její použitelnosti a smysluplnosti. A dvojnásob to pak platí o publikacích, které vědecký charakter spíše imitují. Se silně nedomyšlenou definicí mýtu z pera Jitky Vlčkové „Vyprávění s fantastickými či pohádkovými motivy ...“ (s. 5) by pravděpodobně nesouhlasil vůbec žádný z badatelů, kteří se v současné době mýty a mytologií zabývají.¹
- bylo by zajímavé vědět podle jakého kritéria či kritérií autorka pojednávaná díla a webové stránky vybírala. Jedná se o přehled všech, které existují? Nebo je výběr spíš dílem náhody, jak může naznačovat kupř. věta „K dostání je u nás také překlad díla ...“ (s. 15).
- Má úplně nejzásadnější námitka se nicméně vztahuje ke zpracování materiálu, který autorka shromáždila. Celá práce totiž působí dojmem, že si autorka ne zcela ujasnila, co má být smysl textu a k čemu má směřovat. Obzvláště jasně je to vidět na části, která se vztahuje ke staroseverské literatuře a kultuře na českém internetu, a která povětšinou sestává z popisu obsahu internetových webů a z pohoršení nad jejich

¹ Pro stále dobře použitelný úvod do teorie mýtu viz např. Geoffrey S. Kirk: *Myth. Its Meaning and Functions in Ancient and Other Cultures*, Cambridge 1970.

jazykovou úrovní, kvalitou prezentovaných překladů staroseverských děl, absencí vědecké erudice a mdlou inteligencí přispěvatelů. To je sice samo o sobě jistě pravda, autorku i čtenáře práce to ale sota překvapí. A je smutné, že je tak nadějně téma vyčerpáno způsobem, který ho v podstatě nechává ležet ladem.

Nejpotřebnější by tedy podle mého názoru bylo, aby si autorka ujasnila, jaký materiál chce zpracovávat, jakými metodami ho lze uchopit, co ji na tématu vůbec zajímá a k čemu by měla práce dospět. Většina internetových stránek bezesporu patří k populární či přímo brakové kultuře moderní doby. Studia populární kultury (*pop-culture studies*) jsou etablovaným vědeckým žánrem, který mj. disponuje poměrně rozsáhlou metodologií studia brakových děl a právě tady by možná bylo dobré hledat odpověď na otázku, kde a jak by měla podobná práce začínat. Protože právě popkulturní studia ukazují, že studiem přihlouplých artefaktů polointeligentních autorů lze získat objevené a podnětné vědecké poznatky, nezdídka překvapivější než v případě studia děl etablovaných a kanonických.² Podobné metody byly přitom publikovány i na staroseverskou literaturu a kulturu.³

Přes vypočtené chyby práce nepůsobí dojmem, že by autorka trpěla nedostatkem inteligence, píle či erudice. Ve skutečnosti se zdá, že by byla schopna napsat práci mnohem lepší a přínosnější, kdyby jen ke svému tématu přistoupila lépa a trpělivěji. A to je také důvodem, proč **navrhuji práci přijmout k obhajobě, po diskusi nicméně nechat text přepracovat**. Téma i autorka mají potenciál na to, aby vznikla práce podnětná a skutečně zajímavá.

PhDr. Jiří Starý, Ph.D.

V Praze, 29. 8. 2021

² Znameníým příkladem je kniha Hanse-Dietera Zimmermanna, která demonstruje, jakých výsledků lze dosáhnout analýzou řady populárních žánrů, mj. i banálních pornografických románů 60. let minulého století (*Schema-Literatur. Ästhetische Norm und literarisches System*, Stuttgart 1979).

³ Upozornit lze přinejmenším na řadu studií Floriana Heesche: Nordisch - germanisch - deutsch? Zur Mythenrezeption im Heavy Metal. In: Dietrich Helms, Thomas Phleps (ed.): *Typisch deutsch. (Eigen-)Sichten auf populäre Musik in diesem unserem Land*, Bielefeld 2014, s. 127–141; Metal for Nordic Men? Amon Amarth's Representations of Vikings, in: Niall W. R. Scott (ed.): *Reflections in the Metal Void*, Oxford 2012; Thor im Metal und im Fantasy-Roman. Zur "Asgard-Saga" von Manowar und Wolfgang Hohlbein, in: Roman Bartosch (ed.): *Heavy Metal Studies*, Sv. 1. Lyrics und Intertextualität, Oberhausen 2011, s. 64-88; Die Wilde Jagd als Identitätskonstruktion im Black Metal, in: Katja Schulz (ed.): *Eddische Götter und Helden. Milieus und Medien ihrer Rezeption*, Heidelberg 2011, s. 335-365; Black Metal-Sirenen. Mythenrezeption und Weiblichkeitsbilder bei Astarte, in: Annette Kreuziger-Herr, Katrin Losleben (ed.): *History/Herstory. Alternative Musikgeschichten*, Köln 2009, s. 389-404.